

Merhum Alparslan Türkeş, Türk milleti'nin varlığını korumayı ve onu yüceltmeyi temel felsefe saymış; Türk milleti'nin kurtuluşunu ve yükselişini, kendi dini inançları ile milliyetçilik ülküsünde görmüştür. Türk Milletini yüceltecek gücünde "Milliyetçilik" olduğunu vurgulamıştır, milliyetçilik; "Türk Milletini, Türk Vatanını ve Türk Devletini sevmek, bunların iyiliği ve yükseltilmesi için köklü bir ihtiras ve şuur sahibi olmak" şeklinde tanımlanmaktadır. (1) Bunu da şu şekilde özetlemiştir. "Herşey Türk Milleti için, Türk Milleti ile beraber ve Türk Milletine göre sözleriyle özetlenebilecek, Türk Milletine bağlılık, sevgi ve Türkiye Devletine sadakat ve hizmettir." (2)

Türkeş, uzun ve şerefli bir geçmişi olan Türk Milleti'nin yükselmesine büyük önem vermiş; Türk Milleti'nin yükselişini iki unsorda görmüştür. Bu iki unsur, maddi ve manevi unsurdur. Bunu şöyle formüle etmiştir : "Türklük gurur ve şuuru ile islam ahlak ve fazileti milletin kurtuluş ve yükselişinde temeldir. Bu mazide böyle olmuştur, gelecekte de böyle olacaktır." (3)

Milliyetçilik, Türkcülük anlayışını Türkeş, manevi şuurlanmaya dayandırmakta ve maneviyatçılığa büyük önem vermektedir. (4) Türk Milleti'nin güç kaynağını, bin yıldan beri kabul edip benimsediği islam Dini'nde görmektedir. Türk Milleti'ni meydana getiren fertlerin yaşama felsefesine ve ahlâk görüşüne islam'ın yön verdigini, islam'ın hakiki çehresi ve yüksek prensipleriyle ele alınmasının, Türklüğe yeni bir güç ve hiz vereceğini vurgulamaktadır. Türklükle islami birbirine zit veya düşman görmenin Türk Milliyetçiliği ve islam için zararlı olduğuna dikkat çekmekte; ikisini birbirinin karşısına çıkaran insanların ya bilgisiz ya gaflet içinde veya Türk milleti'in yıkmak isteyen kötü emellerin hizmetçisi olduklarını belirtmektedir. (5) O islamin Türk Milleti için önemini her vesileyle ortaya koymakta, Türk Medeniyeti'ndeki yerine dikkat çekmektedir.

Selçuklular'da olduğu gibi Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve yayılış felsefesinin Türk Milleti'nin hasletleriyle islam'ın faziletine dayandığını belirtmektedir. (6) Bu görüşle o, islam'ın hem Selçuklu Medeniyeti'nde, hem de Osmanlı Devleti'nin temel felsefesinde islam'ın önemli yerini vurgulamış olmaktadır. Ona göre; medeniyetler para ile değil, ilimle, imanla, ahlakla kurulmakta; medeniyetler parasizlikten değil ilimsizlik, imansızlık ve ahlaksızlıktan çıkmaktadır. (7) Türkeş, Türkiye'nin içinde bulunduğu bunalımın sebeplerinin başında ahlaki buhranı ve toplumu saran manevi boşluğu görmekte; Türk Milleti'ni bu boşluktan kurtarmak için nesillerin manevi yönden güçlendirilmesi gerektiği üzerinde durmaktadır. (8) kalkınmanın manevi temelini, iman ve ahlaka

bağlamakta ve buna siyaset aracı olarak değil, samimi olarak inandığını şöyle belirtmektedir : "Türklük gurur ve şuuru islam ahlak ve faziletine, oy toplama endişesi ve siyaset riyakarlığının üstünde kalarak samimiyetle bağlıyız. Türklük gurur ve şuuru ile islam ahlak ve fazileti, milletimizi meydana getiren manevi unsurların tam ve ahenk içinde birleşmesidir. Maddi kalkınmamız ancak böyle bir yüce temel üzerinde yükselirse bir mana taşır, bir değer kazanır, milliyetsiz bir yükselmenin, ahlaksız bir kalkınmanın imkanı yoktur... Pek az olmakla birlikte, bazı kimselerin milliyetçilikle islamiyeti çatıştırmaya çalıştıklarını görmekteyiz. Böyle bir tutum yanlıştır, abestir, cahilliktir, şuurlu bir şekilde yapılıyorsa ihanettir, nifaktır. Mücadele farklı, hatta birbirine düşman mefkureler arasında olur. Halbuki Türklükle islamiyet bin yıldan beri aynı mukaddes potada kaynaşmış, etle tırnak misali ayrılması imkansız bir hale gelmiştir. Türk Milleti, Müslüman olmakla ictimai nizamın ve dini hayatın en yüce değerlerini kazanmış ve islam, Türk Milleti ile emsalsiz yigitlik ve iman aşkına sahip bir mücahit bulmuştur... "Türk müsün, müslüman misin?" gibi sorular cehaletten ileri geliyorsa aptalcadır. Aksi taktirde haincedir. Milliyetçiliği reddeden bir "dincilik" anlayışı ve islamiyete düşman bir milliyetçilik anlayışı bize yabancidir, bizim dışımızdadır..." (9)

Türkeş, dini insanın ve toplumun ayrılmaz bir vasfı, bir ihtiyacı olarak görmüştür. O, inançsız insani bir kabuk gibi, pusulasız ve dümensiz bir gemi gibi tanımlamıştır. Her toplumun bir dini olduğunu belirtmiş ve dini, "insanlara nasıl hareket etmesi gerektiğini, birbirleriyle en iyi münasebetleri ne şekilde yürütebileceklerini ve mutluluk sağlama yollarını gösteren bir inanç topluluğudur" şeklinde tarif etmiştir. (10) Her toplumda din müessesesinin olduğu, dinsiz toplumun bulunmadığı ve dini afyon sayan görüşlerin bile yeniden dine itibar etmeye başladığı ve toplumlarda dinin önemli yeri bulunduğu vurgulanan görüşlerdendir. Bu arada, Türk milleti'nin hayatında dinin büyük yeri olduğu, tarihleri boyunca Türklerin çeşitli dinleri kabul ettiği ve bin iki yüz yıl önce islam'la tanıştığı, islam'ı kendi bünyelerine, kendi tarihi gelişmelerine çok uygun bir din olarak gördükleri, büyük bir iman ve heyecanla islam'ı benimsedikleri ifade edilmiştir. islam'ın Türklere yeni bir heyecan, yeni bir enerji, yeni bir hareket verdiği ve bu duygularla büyük devletler kurdukları, Selçuklu ve Osmanlı Devletlerinin bunun bir misali olduğunu belirtmektedir. (11)

Türk tarihini Türkeş, islam'ı kabul etmeden önce ve islam'ı kabul ettikten sonraki dönem olarak ikiye ayırmaktadır. islam öncesi dönem Orta Asya'da cereyan etmiş dönemdir. Bu dönemde de Türkler'in, Orta Asya'nın Hindistan ve Batı bölümlerine kadar yayıldığı, büyük mücadelelerle büyük devletler ve büyük medeniyetler kurduğunu belirtmektedir. islam'ı kabul ettikten sonraki dönemde ise Türklerin Batı'ya doğru yayıldıkları; Batı Avrupa'da ve Afrika'da kendilerini gösterdikleri, eserler vücuda getirdikleri ve faaliyette bulundukları ifade edilmektedir. Türk tarihinin en büyük devletleri ve en görkemli medeniyetleri Batı'da doğduğunu; bunların Selçuklu ve Osmanlı imparatorluğu olduğu vurgulanmaktadır. (12)

Türkeş, büyük devlet ve medeniyetlerin sadece silah gücüyle, sadece kan dökerek kurulacağı ve yaşatılamayacağı kanaatindedir. O, insan topluluklarının meydana getirdiği en yüksek eserin ve en yüksek kurumun devletler olduğunu belirtmektedir. Bu devletlerin kurulabilmesinin de, herşeyden, önce inanç sahibi olmak, ülkü sahibi olmak, yüksek ahlak ve teşkilatçılık gücüne sahip olmak ile mümkün olduğunun altını çizmektedir. (13)

Devletlerin yaşamasını kuvvetli olmaya bağlı gören Türkeş, kuvvetli olmak için aranan şartlar

arasında ahlakta, maneviyatla yükselmeyi de saymaktadır. (14)

Türkeş, Türk Milleti'nin, Allah tarafından yüksek vasıflarla yaratılmış bir millet olduğunu (15), bir bütün teşkil ettiğini, hangi mezhepten olursa olsun aynı dinin mensupları ve aynı milletin çocukları bulunduğunu; fakat düşmanın bölmeye çalıştığını, parçalanma yoluna yöneldiğini belirtmekte ve "bölünmez çelik bir kitle halinde bulunmak mecburiyetinde" bulunmamız gerektiğini vurgulamaktadır. (16)

Dini bir ihtiyaç olarak algılayan Türkeş, bu konuda şöyle demektedir : "Her insanın içinde kendisinin dürüst yolda olmasını kontrol edecek, başkalarına zarar vermeden yaşamasını hatta başkalarına faydalı olacak şekilde, başkalarının sıkıntılarını giderecek şekilde faaliyetlerini düzenlenmesini sağlayacak bir inanç kaynağına sahip olması gerekmektedir. İşte bu inanç kaynağını insanların içine yerleştiren dindir. Türk Milletinin'de bin iki yüz yıldan beri dini islamiyettir ve bu islamiyet toplumumuzun mutluluğunu sağlamaya yetecek inanç kaynağıdır. Bu kaynak kutsal bir kaynaktır. Bu kaynak verimliliğini ve kudretini geçmiş tarihte ispat etmiş olan bir kaynaktır. Bu kaynağın bu günde toplumumuzun düzenlenmesi için insanlarımızın mutlu olması için tekrar yerine konulması gereklidir" (17)

Türkeş, islam'ın en son ve en mükemmel bir din, insanlar arasında kardeşliği, insanların birbirlerini sevmelerini, adaleti gözetmeyi ön gören ilahi bir din olduğunu ve Türk Milleti'ne kuvvet verdiğini Türklerin onunla dünyaya nizam verdiklerini kaydetmiştir.

O, islam'ın, vicdan hürriyetini temel aldığını, başka din ve inanç sahiplerine karşı zulmü ve zor kullanmayı reddettiğini belirtmektedir. islam'ın müsamahası, getirdiği insani esasların Türk Milleti'nin tarihinden getirdiği değerlerle beraber büyük bir güç kaynağı oluşturduğuna yer vermektedir. (18) Türkeş, Türk Milleti'nin dinsiz yaşayamayacağını, (19) dinin öğretilmesinin gerektiğini, öğretilme yerinin okullar olduğunu, Din bilgisi dersinin orta öğretimde, mecburi olarak, 3 saat okutulması, imam-Hatip Liseleri bünyesindeki orta okullarda olduğu gibi Kur'an-ı Kerim dersinin seçmeli dersler arasına alınması gerektiğini kaydetmiştir (20) Türkeş bunları laikliğe aykırı görmemekte ve Laiklik anlayışını şöyle belirtmektedir : "Laiklik ilkesi, devlet işleriyle din işlerinin ayrı tutulmasını ön görmektedir. Laiklik, insanların, vatandaşların dini faaliyetlerine karışmak, dini yaşayışlarına baskı yapmak anlamına alınamaz. Bizde uzun zaman bu ilke, dine baskı olarak kullanılmıştır. Laikliği devlet işleriyle din işlerinin ayrı tutulması görüşü olarak kabul etmek ve bugün bu ilkeyi muhafaza etmekte yurdumuz için yarar vardır. Bu, toplumumuz için din müessesesi gerekli değildir anlamına gelmez. insanlar kendi inançlarında hürdürler, kendi yaşayışlarında inançlarına göre dini faaliyetlerini düzenlemekte, yapmakta hürdürler, Bunu yaptıklarından dolayı hiç kimse onları rahatsız edemez, yapmadıklarından dolayı da hiç kimse onlara karışamaz, onları rahatsız edemez. Bu böyle olmakla beraber, ilkokullardan itibaren Müslüman bir toplum olan Türk Milleti için çocuklarımıza islam'ın temel esasları hakkında bilgi vermek, onları yetiştirmek mutlaka gereklidir. Gerek aile yuvasında, gerek okullarda çocuklarımıza toplumumuzun dini terbiyesini ve dini esaslarını öğretmek, vermek gereklidir. Çocuk belirli çağa geldikten sonra kendi hayatına kendi yön verir; o zaman istediği dini faaliyeti yapar veya yapmaz. Fakat Müslüman bir toplum olan Türk toplumunun mensup olduğu dini terbiyeyi almalı ve kendi toplumunun dininin esasları hakkında geniş bilgi sahibi olarak yetişmelidir." (21)

Geri kalmanın dinle alakasının olmadığını, olsa bile bunun dinin cahil din adamlarınca yanlış telkin edilmesinden kaynaklandığını belirten Türkeş, İslam'ın Batı'ya etkilediği, Orta Çağdaki Medeniyetin Müslümanların sayesinde kurulduğunu, Batı'daki ilmi gelişmelerin Türkler sayesinde ve Fatih'in İstanbul'u fethetmesiyle ilmin Avrupa'ya gittiğini, Batı'daki ilmi gelişmelerin, böylece olduğunu belirtmektedir. Ona göre Avrupalıların ileri gitmesinin sebebi Hristiyanlık, Türklerin geri kalmasının sebebi de İslam değildir. İslam'ı kasten kötülemek isteyenlerin ve İslam'ı istismar edenlerin bu yolu seçtiği vurguladığı görüşlerdendir. (22)

Toplum için dinin lüzumuna ve önemine inanan Türkeş, taassubun zararı üzerinde durmakta ve taassubu iki kısma ayırmaktadır. Bunlardan biri, din adına taassup, diğeri de "din taassubu düşmanlığı"dır. Bu ikincisi Türkeş, birincisinden daha tehlikeli görmekte ve her iki taassubun da zararlı olduğunu şöyle belirtmektedir. ".... Kör bir taassup, hangi alanda olursa olsun, tehlikeli ve zararlıdır. Böyle bir taassup bulunan kafa ve ruhlarda mutlaka karanlık vardır. Aydın bir zihniyetin baş vasıflarının ise, ideal ve akli selim olduğu şüphe götürmez bir hakikattir." (23)

Türkeş, insanlık ve özellikle Türk Milleti'nin kör taassuplar yüzünden çok büyük felaketlere ve ızdıraplara uğradığını, bunu "yalnız dini taassuplardan ileri geldiğini zannetmenin hata olacağını belirtmekte ve buna şöyle açıklık getirmektedir : "Ugranılan felaketler, sefillerin, hainlerin cehaletten faydalanarak, istismar için meydana koydukları her alandaki her çeşit kör taassuplardan ileri gelmiştir. Bunun için her çeşit mezhep, fikir ve parti softalarının her alanda, yaratmaya ve tahrik etmeye çalıştıkları kör taassuplara karşı, Türk Milleti'ni uyarmak ve muafiyetli bulundurmak, temkinli ve mutedil her Türk aydınının vazifelerindendir." (24)

Türkeş, İslam'ın, ilmi ve teknigi, ilerlemeyi, yükselmeyi emreden bir din olduğunu, kör taassubu tasvip etmediğini; en ileri ve en gelişmiş insanlar arasında kardeşliği, insanların birbirini sevmesini, insanlararası münasebetlerde hakkı ve adaleti gözetmeyi ön gören ilahi bir din olduğunu; Türk Milleti'ne kuvvet verdiğini belirtmiştir. (25)

Dini bir ihtiyaç, insanların ve toplumların ayrılmaz bir vasfı gibi gören Türkeş, onun gerçek anlamda öğretilmesini, okullarda öğretilmesini istemekte, İslam'ın en son ve ekmel din olduğunu, Türk Milleti'ni faziletli ve başarılı kıldığını ifade etmektedir. O, insanların fazilet sahibi olmasını ahlaklı olmaya, ahlaklı olmayı İslam'ın emirlerini iyi anlayıp uygulamaya bağlı görmekte ve geliştirmek istediği anlayışı şöyle açıklamaktadır : "ben, Türk Milleti'ni, sokaklarda ispanak fiyatına satılan demokrasiye, rüşvet ve hile ile çignenen, çignetlenen hukuk düzenlerine, ahlaktan mahrum bir hürriyete, tefecilige, karaborsaya yer veren bir iktisadi yapıya çağırıyorum.

Türklük gurur ve şuuruna, İslam ahlak ve faziletine, yoksullukla savaşa, adalette yarışa, birliğe, kardeşliğe, kısacası Hak yolu, hakikat yolu, Allah Yolu'na çağırıyorum. Hareketin adını isteyenlere açıkça ilan ediyorum : Yeniden maneviyata dönüş...." (26)

Türkeş'in vurguladığı ahlak, fazilet, adalet İslam'ın temel ilkeleridir. "Din güzel ahlaktır", "Ben ahlaki güzellikleri tamamlamak için gönderildim" hadislerinde Hz. Muhammed (s.a.v.) ahlak ve faziletin önemini vurgulamıştır.

Kur'an'da Allah, emanetleri ehline vermeyi ve insanlar arasında adaletle hükmetmeyi emretmektedir. (27) Türkeş'in bu tesbitleri ve vurguladığı hususlar İslam'ın istediği ve insanları

yerine getirmekle yükümlü kildigi hususlardir.

Türkeş, 1980 ihtilalinden sonra Sikiyönetim Mahkemesi'ndeki savunmasinda din anlayişini ve inancini ortaya koymaktadır : "Elhamdülillah inanmış samimi bir Müslamanım, fanilik hissine aşınayım. Dünyanın bir imtihan yeri olduğunu biliyorum. şu anda burada bulunuşumuz da, inanıyorum ki her şeyden önce bir kader tecellisidir, ilahi bir imtihandır. Sabir ve şükürle karşılıyor ve bu imtihandan da yüz akiyla çıkmayı bize nasip etmesini Cenab-i Hakk'tan niyaz ediyorum. Rahmet ve şaşmaz adalet ümidimiz yalnız Allah'tandır. Ben burada önce Allah'ın huzurunda, sonra tarihin ve milletin huzurunda olduğumun huşuu, mesuliyet ve vakari içinde konuşacağım. Benim için bir hesap verme bahis konusu ise, o hesabi milletime ve tarihe vereceğim. Türk Milleti'nin vicdanında teşekkül edecek olan hüküm ve tarih hükmü, mahkemenin hükmünden önde gelir. Huzur-u ilahiye yüz akiyla çıkmaktan başka hiçbir endişeye gönlümde yer yoktur. Hiç kimsenin merhamet ve insafına şahsen ihtiyacım yoktur. Sözüm, tenkidim, talebim yalnız hak ve hakikat naminadır. Yalnız mülkün temeli olan adalet naminadır. Yalnız milletim ve devletim içindir. (28) naminadır. Yalnız milletim ve devletim içindir. (28)

PROF. DR. ABDURRAHMAN KÜÇÜK

□

DİPNOTLAR :

1. *Alparslan Türkeş, Temel Görüşler, ikinci Baskı, İstanbul 1975, 10,33*
2. *Alparslan Türkeş, 9 Işık, (Genişletilmiş Birinci Baskı), Hamle Basın-Yayın, İstanbul (t.y.), 16.*
3. *Türkeş, Temel Görüşler, 2.*
4. *Bkz. Türkeş, Temel görüşler, 2.*
5. *Bkz. Türkeş, Temel Görüşler, 34 Türkeş, 9 Işık, 180.*
6. *Bkz. Türkeş, Temel Görüşler, 39.*
7. *Bkz. Türkeş, Temel Görüşler, 1, 7, Türkeş, 9 Işık, 184.*
8. *Bkz. Türkeş, Temel Görüşler, 118-120, 129-130*
9. *Türkeş, Temel Görüşler, 179-180.*
10. *Alparslan Türkeş, 9 Işık ve Türkiye, Hamle Basın-Yayın, İstanbul (t.y.) 45.*
11. *Bkz. Türkeş, 9 Işık, 207-208, Türkeş, Dokuz Işık ve Türkiye, 45-46*

12. Bkz. Türkeş, *Dokuz Işık ve Türkiye*, 23-25
13. Bkz. Türkeş, *Dokuz Işık ve Türkiye*, 25.
14. Bkz. Alparslan Türkeş, *Gönül Seferberliğine*, İstanbul 1996, 95.
15. Bkz. Türkeş, *Gönül Seferberliğine*, 97.
16. Türkeş, *Gönül Seferberliğine*, 105-106.
17. Türkeş, *9 Işık*, 210-211.
18. Türkeş, *9 Işık*, 208-210; Türkeş, *Dokuz Işık ve Türkiye*, 47-49.
19. Türkeş, *9 Işık*, 215.
20. Bkz. Türkeş, *9 Işık*, 226
21. Türkeş, *9 Işık*, 211-212
22. Bkz. Türkeş, *9 Işık*, 214-215
23. Türkeş, *9 Işık*, 218-219.
24. Türkeş, *9 Işık*, 220.
25. Bkz. Türkeş, *9 Işık*, 208-210, 214; Türkeş, *Dokuz Işık ve Türkiye*, 46-49
26. Türkeş, *9 Işık*, 187
27. Bkz. Nisa Suresi, 58.
28. Alparslan Türkeş, *Savunma, Hamla Yayınları*, İstanbul 1994, 7.